

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ บทบาทของคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.)กับการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

ชื่อผู้เขียน นางปัจฉิมา มุลเมือง

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ประหยัด ปานดี กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาอนุวัฒน์ กรรมการ

บทคัดย่อ

ในสถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นปัญหาสำคัญและอยู่ในขั้นวิกฤต จึงจำเป็นต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะสตรีมีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การศึกษาครั้งนี้ จึงมุ่งศึกษา กลุ่มผู้นำสตรีที่เป็นคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.) โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.) ที่ดำเนินการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน กับบทบาทของ กพสต. รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามบทบาทของ กพสต.ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผู้เขียนได้ ทำการศึกษากลุ่มประชากรซึ่งเป็นคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.) จำนวน 115 คน เฉพาะพื้นที่อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง การจัดเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถาม การตรวจเอกสาร การสัมภาษณ์และการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ การประมวลผล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เครื่องมือคอมพิวเตอร์โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุระหว่าง 41-50 ปี กพสต.เกือบทั้งหมดมีสถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกและบุตรในครอบครัวเฉลี่ย 3 คน การศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นอาชีพหลัก มีรายได้ทั้งครอบครัวโดยไม่หักค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 9,056 บาท/คน/เดือน จากผลการศึกษา กพสต.ผู้ให้ข้อมูลมีความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของ กพสต.ในระดับปานกลาง และมีความรู้ความเข้าใจในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ล้อม ในระดับมาก กพสต.ได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กร เอกชน องค์กรท้องถิ่น และประชาชน โดยให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงาน และให้การสนับสนุน ข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับปานกลาง กพสต.ส่วนใหญ่มีทัศนคติ ผู้หญิงและผู้ชายมีบทบาทเท่าเทียมกัน บทบาทของ กพสต.ที่ปฏิบัติในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การ ได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงาน และการได้รับข้อมูลข่าวสาร สำหรับปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของ กพสต. คือ ประชาชนและผู้นำท้องถิ่น ขาดจิตสำนึกและความตระหนักในปัญหาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ กพสต.ขาดความมั่นใจในความรู้ด้านการจัดการ การส่งเสริม และการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับ กพสต. - ควรประสานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้การ สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ ข้อมูล ข่าวสาร ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่ง แวดล้อม แก่ กพสต. องค์กรท้องถิ่น และประชาชน เพื่อสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในปัญหาสิ่ง แวดล้อม กพสต.ควรรณรงค์เพื่อจัดหากองทุนสำหรับการดำเนินการในกิจกรรมด้านทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ กพสต.ควรมีการสร้างเครือข่ายผู้หญิงเพื่อทำหน้าที่ประสาน และร่วม ปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะสำหรับเจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่ทุกระดับ ควรให้การสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ วัสดุ/อุปกรณ์ สื่อ และข้อมูล ข่าวสาร ด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งควรมีการติดตามการปฏิบัติงานของ กพสต.อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ กพสต. และควรมีการสนับสนุนโครงการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับพื้นที่ และความต้องการของ ประชาชน เพื่อเพิ่มรายได้แก่ประชาชน และลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน

Independent Study Title	Roles of the Tambon Women Committee in Natural Resources and Environmental Promotion and Conservation in Amphoe Hang Chat, Changwat Lampang		
Author	Mrs. Pachima Moonmaung		
M.A.	Man and Environment Management		
Examining Committee :	Professor Dr. Manat	Suwan	Chairman
	Associate Prof. Prayad	Pandee	Member
	Associate Prof. Dr. Anurak	Panyanuwat	Member

Abstract

At present the problems of natural resources and environment are important and in crisis. It is important that we cooperate to solve these problems immediately. Women have a very important role in managing natural resources and environment.

This study focuses on Tambon Women Development Committee (TWDC). The objectives of this study are study: the extent of knowledge, understanding and actual roles of the TWDC in the promotion and conservation of nature and environment; the relationship between the factors that support their work; and the roles of TWDC including the problems encountered in their work in natural resources and environmental promotion and conservation.

This study included 115 women who were TWDC in Amphoe Hang Chat, Changwat Lampang. Collection consisted of questionnaires, documentary, analysis, interviews and informal observations. Data were analysed by the use of Statistical Package for Social Science program. The results of this study showed that the women in the study were between 41 - 50 years of age, almost married, with an average family member size of 3, had primary school education, with agriculture as their main occupation and a gross income of 9,056 Bath person/person/month. From the study, the knowledge and understanding of TWDC in their roles and duties as TWDC were at a moderate level and in the conservation of nature and environment at a high level. TWDC has been supported in their work by government officials,

non governmental organization, local organizations and general public. The level of work supporting and supplying information were at a high level. Most of the TWDC thought that men and women had equal roles. The roles of TWDC in natural resources and environmental protection and conservation were receiving supports for their work with information. The problems encountered in the TWDC's work were that the people and local leaders lacked the conscience and the realization of the problems of natural resources and environment, and the TWDC lacked of confidence in their knowledge, management and promotion of natural resources and environment.

Based on this study, the recommendations were as follow.

Suggestions for TWDC : The TWDC should cooperate with the government officials and related organizations for their supports in academic, budget, materials, media and information about natural resources and environment to TWDC, local organization and general public. This was to create the conscience and realization of environmental problems. TWDC should campaign to raise fund for its activities involving natural resources and environment. TWDC should build up a women network to help cooperating and conducting the work concerning environment.

Suggestions for the officials ; All levels of officials should support the TWDC in academic, budget, materials, media and information about natural resouces and environment including the follow-up of the TWDC's work closely and continuously. Those supports should help creating confidence and morale in their work. There should be a technical support for projects to develop occupations appropriate to the area and the people's needs to increase income and reduce the use of natural resources of their community.